

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«ИСКЕ АБДУЛ АВЫЛ ЖЫРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«24» сентябрь 2019 ел

Иске Абдул авылы

№ 9/2

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Иске Абдул авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль закон, Россия Федерациисе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының 2017 елның 13 апрелендәге «Жирлекләр, шәһәр округлары, шәһәр эче районнары территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләрен әзерләү өчен методик тәкъдимнәрне раслау турында» 711/пр санлы приказы, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Иске Абдул авыл жирлеге уставы нигезендә Иске Абдул авыл жирлеге муниципаль берәмлеке Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Муниципаль берәмлекнең 2012 елның 08 ноябрендәге 12 санлы карары белән расланган Тукай муниципаль районы Иске Абдул авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) Әлеге кагыйдәләрнең 1 өлешен яңа редакциядә бәяп итәргә:

«2. Төп төшөнчәләр

Әлеге кагыйдәләрдә түбәндәге төшөнчәләр кулланыла:

арборицидлар – чүп агач-куак үсемлекләренә каршы кулланыла торган химик матдәләр;

территорияне төзекләндерү – муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру буенча, гражданнарның яшәү шартларын тәэмин итүгә һәм уңайлылыгына, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, якын-тирә территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән эшчәнлек.»;

Сосновский балтырганы – чатырлылар гайләлегенә кергән эре үлән үсемлек. Үсемлек тән тиресен пешереп, озак төзәлми торган яралар ясый;

ташландык транспорт чарасы – милекче тарафыннан алты айга һәм андан да күбрәк срокка калдырылган, башка затларның аңа керү мөмкинлеге (ишекләр, кузовның пыяла, башка элементлары булмау, ишекләре ачык булу, ишекләрне бикләү мөмкинлеге булмау аркасында h.b.) чикләнмәгән, шулай ук аны билгеләнеше буенча куллану мөмкин булмаган (көпчәкләре тишек булу, тәгәрмәчләре яки башка конструктив детальләре булмау h.b.) һәм транспорт чараларын саклау өчен билгеләнмәгән (транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш) гомуми файдаланудагы урыннарда (йорт яны территорияләрендә) яки озак вакыт (алты ай һәм андан күбрәк) транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннарда (парковка, парковка урыннарында, түләүле автостоянкаларда, гаражлардан яки техниканы саклау өчен билгеләнгән башка биналардан тыш) торган һәм машиналар, жәяүлеләр йөрешенә, территорияне жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспортның йөрешенә, чүп жыю машиналарының подъездлар, чүп контейнерлары янына керүенә киртә булып торган һәм (яки) авыл җирлеге (шәһәр округы) территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен бозып урнаштырылган транспорт чарасы. Ташландык транспорт чарасы, машиналар, жәяүлеләр йөрешенә, территорияне жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспортның йөрешенә, чүп жыю машиналарының подъездлар, чүп контейнерлары янына керүенә комачауламау, шулай ук потенциаль терроризм куркынычын бетерү максатында билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиеш;

төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы – муниципаль берәмlek территориясендә куркынычсыз, уңайлы һәм жәлеп итүчән мохит булдыру өчен төзекләндерү элементларының минималь ярашуы;

Төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы жирле нормалар һәм территорияне төзекләндерү кагыйдәләре составында жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

территорияне төзекләндерү объектлары – төзекләндерү буенча эшчәнлек алып барыла торган муниципаль берәмlek территорияләре: мәйданчыклар, ишегаллары, кварталлар, функциональ-планлаштыру районнары, административ округлар һәм шәһәр округлары районнары территорияләре, шулай ук бердәм шәһәр төзелеше регламенты (саклау зоналары) яки визуаль-пространство аша кабул иту принципибы (төзелеш белән мәйдан, якын-тирә территория һәм төзелеш белән урам) буенча бүленә торган территорияләр, муниципаль берәмлекнең башка территорияләре;

территорияләрне төзекләндерүне нормалаштыру объектлары – территорияне төзекләндерү буенча нормаларда һәм кагыйдәләрдә тубәндәгеләр билгеләнә торган муниципаль берәмlek территорияләре: төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы, аларны әлеге территориядә урнаштыру нормалары һәм кагыйдәләре. Тубәндәгеләр мондый территорияләргә керергә мөмкин: төрле функциональ билгеләнештәге мәйданчыклар, жәяүлеләр коммуникацияләре, юллар, жәмәгать киңлекләре, жәмәгать, торак төзелеше

уриннары һәм зоналары, производство төзелешенең санитар-сак зоналары, рекреация объектлары, торак пунктның урам-юл чөлтәре, инженерлык коммуникацияләренең техник (саклау-эксплуатация) зоналары;

территорияләрне җыештыру – житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны җыю, махсус билгеләнгән уриннарга чыгару белән бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэммин итүгә һәм эйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар;

яшелләндерү – үсемлекләр компонентларыннан актив файдаланып, муниципаль берәмлек мохитен формалаштыруны тәэммин итүче территорияне төзекләндерү һәм ландшафтлы оештыру, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә элегрәк барлыкка килгән яки башта булган табигый тирәлекне саклау элементы;

туплаучы бункер – күләме 2,0 куб метрдан артык, эре габаритлы калдыклар җыю өчен стандарт савыт;

каты коммуналь калдыклар – физик затлар куллану процессында торак уриннарда барлыкка килгән калдыклар, шулай ук физик затлар тарафыннан шәхси һәм көнкүреш ихтияжларын канәгатьләндерү максатында торак биналарда файдалану процессында үз куллану үзенчәлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеге процессында барлыкка килә торган һәм физик затлар куллану процессында торак биналарда барлыкка килүче калдыкларның составына охшаш калдыклар керә;

сыек көнкүреш калдыклары – халыкның тормыш эшчәнлеге нәтиҗәсендә барлыкка килүче калдыклар (азык өзөрләү, торак биналарны җыештыру, үзәкләштерелмәгән канализациянең фекаль калдыклары h.б.);

каты коммуналь калдыкларны чыгару – каты коммуналь калдыкларны җыелган уриннарыннан каты коммуналь калдыкларны эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, күмү өчен файдаланыла торган объектларга кадәр ташу;

сыек көнкүреш калдыкларын чыгару – үзәкләштерелмәгән канализация объектларыннан лицензияләнгән чистарту объектына (чистарту корылмаларына) сыек көнкүреш калдыкларын махсус транспорт белән төяү һәм китерү;

гербицидлар – үсемлекләрне юк итү өчен кулланыла торган химик матдәләр;

каты коммуналь калдыкларны, сыек көнкүреш калдыкларын чыгару графигы – каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын чыгаруга килемешүнен урыны (адресы), калдыкларның күләме һәм чыгару вакыты күрсәтелгән состав өлеше;

йорт биләмәсе – аның янәшәсендәге жир кишәрлеге белән шәхси торак йорт;

яшел утыртмалар – аерым территориядә урнашкан агач, куак һәм үлән үсемлекләре җыелмасы;

жир эшләре – шәһәр территориясенең камилләштерелгән яки грунт өслеген бозып яки юллар һәм тротуарларның камилләштерелгән өслекләрен урнаштырып (жәеп) грунтны алу, урнаштыру белән бәйле эшләр;

зур габаритлы калдыклар – күләме аларны контейнерларга урнаштырырга мөмкинлек бирми торган каты коммуналь калдыклар (мебель, көнкүреш техникасы, торак биналарны агымдагы ремонтлаудан калдыклар h. б.);

контейнер – эре габаритлы калдыклардан тыш, каты коммуналь калдыкларны туплау өчен билгеләнгән чүп-чар жыю савыты;

кече архитектура формалары – жирлек дизайны объектлары (чүп савытлары, эскәмияләр, декоратив коймалар, яктырткычлар, декоратив диварлар, фонтаннар, беседкалар, чәчәкләр өчен вазалар, монументаль-декоратив композицияләр, декоратив скульптуралар, балалар, спорт мәйданчыклары, ял мәйданчыклары жиназлары h.б.);

вак ишегалды корылмалары – жир кишәрлегендә төzelә торган вакытлы корылмалар (базлар, күгәрчен кетәкләре, сарайлар h. б.);

куфатирлы торак йорт – торак йорт янындагы жир кишәрлегенә яки мондый йортта гомуми файдаланудагы биналарга мөстәкыйль чыгу урыны булган, ике hәм аннан күбрәк фатир жыелмасы. Күфатирлы йортта торак законнары нигезендә биналар милекчеләренең гомуми мөлкәте элементлары бар;

чүп-чар өеме – контейнер мәйданчыгында яки теләсә кайсы башка территориядә үз белдеге белән ташлау нәтижәсендә барлыкка килгән каты hәм зур габаритлы көнкүреш калдыкларының 1 куб. метрдан артмаган күләмдә жыелуы;

рөхсәтсез чүп-чар ташлау урыны – каты hәм зур габаритлы көнкүреш калдыкларын, житештерү калдыкларын, юридик hәм физик затлар эшчәnlеге процессында барлыкка килгән башка чүп-чарны үз белдеге белән (рөхсәтсез) 50 кв. метрдан артык мәйданда hәм 30 куб. метрдан артык күләмдә ташлау (урнаштыру) яки жыю;

житештерү hәм куллану калдыклары (алга таба – калдыклар) – житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәту процессында яки куллану процессында барлыкка килгән, 1998 елның 24 июненәгэ 89-ФЗ санлы «Житештерү hәм куллану калдыклары турында» Федераль закон нигезендә бетерелергә тиешле матдәләр яки предметлар;

авыл хужалыгы калдыклары – авыл хужалыгы культураларын үстергэндә hәм авыл хужалыгы терлекләрен тотканда шәхси хужалык алыш бару процессында барлыкка килә торган калдыклар (тирес, салам, чабылган үлән, чүп үләннәре, сабак h.б.);

территорияләрне яшелләндөрү – табигый үсемлекләр, ясалма төzelгән бакча-парк комплекслары hәм объектлары, бульварлар, скверлар, газоннар, чәчәклекләр урнаштырылган жәмәгать урыннары, торак, иҗтимагый, эшлекле, коммуналь, житештерү өчен билгеләнешендәгә аз төzelгән территория.

чүп-чар өеме чыганагы – үз белдеге белән ташлау нәтижәсендә 50 кв. метрдан артык мәйданда hәм 30 куб. метрдан артык күләмдә каты hәм зур габаритлы көнкүреш калдыклары жыелмасы;

төzelеш объекты паспорты – объект исеме, төзученең (заказчының), эшләрне башкаручының (подрядчи, генподрядчи) исеме, объект буенча эшләр башкаручының фамилиясе, вазыйфасы hәм телефон номерлары, эшләрне башлау hәм тәмамлау сроклары, объект схемасы курсәтелгән мәгълумат тактасы;

жир асты инженерлык коммуникацияләре – төрле билгеләнештәге торбауткәргечләр hәм кабельләр (сүткәргеч, канализация, жылылык, элемтә h. б.);

су басу – елгаларда, сусаклагычларда су арту белән бәйле рәвештә грунт сулары күтәрелү, атмосфера явым-төшемнәре төшү, кар эрү, юлларга, тротуарларга

асфальт-бетонны сыйфатсыз жэю, инженерлык системаларыннан һәм коммуникацияләреннән су китү яки агу, су кабул иту жайланналары һәм өслек сууткәргеч корылмалары төзек булмау яисә хезмәт күрсәту қагыйдәләрен бозу нәтижәсендә, юл участогын, транспорт тоннельләрен, территория өлешен жәяулеләр, автотранспорт, шәһәр пассажир транспорты хәрәкәтенә тоткарлык тудыручы су басу.

Мәйданы 2 кв. метрдан артык булган, 3 сантиметрдан артык тиранлектә су белән тулган территория су басылган дип санала;

каты қөнкүреш калдыклары полигоннары – халыкның санитар-эпидемиологик куркынычсызлыгын гарантияли торган каты қөнкүреш калдыкларын изоляцияләү һәм заарсызландыру өчен билгеләнгән махсус корылмалар;

муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү қагыйдәләре – муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү қагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру буенча, гражданнарның яшәү шартларын тәэммин итүгә һәм уңайлылыгына, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, якын-тирә территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән эшчәнлек;

йорт яны территориясе – яшелләндерү элементлары, жәяулеләрнең керү юллары, йортка керү юллары, элеге йортта яшәүчеләр өчен мәйданчыклар (балалар, спорт, ял өчен, контейнерлар өчен, этләрне урамда йөртү өчен) һәм йортны эксплуатацияләү, хезмәт күрсәту һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектларны үз өчен алган күпфатирлы торак бина янындагы жир кишәрлеке;

янәшә территория – бина, корылма, койма, төзелеш мәйданчыгының, сәүдә, реклама объектларының һәм юридик яки физик затларның милегендә, биләвендә, файдалануында булган башка объектларның чикләренә турыдан-туры totashyп китүче территория;

каты қөнкүреш калдыклары жыю – эшчеләр тарафыннан чүп-чар камераларын комплекслы жыештыру, контейнерларны тутыру һәм контейнер мәйданчыкларын чистарту белән бәйле чаралар комплексы;

кар ташлау урыны – кар ю өчен махсус урын;

территорияләрне карап тоту – биналар, төзелмәләр һәм корылмалар фасадларын, кече архитектура формаларын, койма һәм киртәләрне, төзелеш мәйданчыкларын, яшел утыртмаларны, жир асты инженерлык коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, жир кишәрлекендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларын вакытында ремонтлау һәм карап тоту белән бәйле чаралар комплексы;

гомуми файдаланудагы юлларны карап тоту – юлның, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзекләндерү элементларының транспорт-эксплуатация торышы тәэммин ителгән эшләр комплексы;

калдыкларны сортларга аеру – житештерү һәм куллану калдыкларын сыйфат яғыннан аерыла торган билгеле бер критерийлар нигезендә бүлү һәм (яки) катнаштыру;

транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус урыннар – закон нигезендә

оештырылган автомобиль кую урыннары, гаражлар, ремонт остаханәләре һәм техниканы саклау (хезмәт курсетү) өчен билгеләнгән башка биналар; Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Юл хәрәкәте кагыйдәләре турында» 1993 елның 23 октябрендәге 1090 нчы карапы белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары);

каты көнкүреш калдыкларын чыгару графигын өзү – каты көнкүреш калдыкларын чыгаруның маршрут, сәгать буенча графигын 2 сәгаттән артыкка бозу;

төзелеш калдыклары – төзелеш, капиталь ремонт, ремонт, объектларны (торак биналар, биналар, корылмалар) төзекләндерү, реконструкцияләү процессында барлыкка килә торган калдыклар (такталар, кирпич, бетон, буяу, пыяла һ. б.);

беркетелгән территорияләрне жыештыру – ачык грунт территорияләрен һәм территорияләрне каткан пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан, газоннары чүптән даими чистартуга, шулай ук моның өчен маҳсус билгеләнгән урынга житештерү һәм куллану калдыкларын, яфракларны, башка чүп-чарны, карны, бозны жыю һәм чыгару белән бәйле чарапар комплексы, халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэммин итүгә юнәлтелгән башка чарапар;

территорияне төзекләндерү элементлары – төзекләндерүнен состав өлеше буларак кулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайламалар, үсемлек компонентлары, жиһазлар һәм бизәлешләрнен төрле төрләре, кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар, тышкы реклама һәм мәгълумат.»;

2) 7.3 пунктына түбәндәгә эчтәлектәге абзацны өстәргә:

«- чүп үләнен вакыт-вакыт чаптырырга, чүп үләнен һәм куак үсемлекләрен, барыннан да элек гражданнарың гомере һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручи үсемлекне – Сосновский балтырганын юк итәргә.

Сосновский балтырганын һәм гражданнарың тормышы һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручи башка үсемлекләрне бетерү чарапары чәчәк бөреләре барлыкка килгәнче һәм чәчәк ата башлаганчы үткәрелергә тиеш.

Сосновский балтырганын бетерү буенча чарапар түбәндәгә ысууллар белән үткәрелә: химик – үсү учакларына гербицидлар һәм (яки) арборицидлар сиптерү, механик – коры үсемлекләрне чабу, жыю, тамыр системасын казып алу, агртехник – туфрак эшкәртү, күпъеллык үләннәр чәчү.»;

3) 9.11 пунктын яңа редакциядә бәян итәргә:

«9.11. Яшел утыртмаларны саклау, гамәлдәге кагыйдәләр нигезендә дөрес һәм үз вакытында карау, шулай ук чүп үләне һәм куак үсемлекләрен, барыннан да элек гражданнарың тормышына һәм сәламәтлекенә куркыныч тудыручи үсемлекләрне, шул исәптән Сосновский балтырганын юк итү өчен аларның булган территорияләрдә предприятиеләр, оешмалар, гражданнар жаваплы.».

2. Элеге карапны авыл жирлегенең мәгълумати стендларында урнаштырып, халыкка игълан итәргә.

3. Элеге карапны Тукай муниципаль районның рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукий мәгълуматының рәсми порталында урнаштырырга.

4. Өлөгө карап үтәлешен контролъдә тотуны законлылык һәм хокук тәртибе бүенча дайми комиссиягә йөкләргә.

Муниципаль берәмлек Башлыгы,
Совет Рәисе

С

Р.Х.Сафина